

ОСОБИСТІТЬ У ДИСКУРСІ ПСИХОЛОГІВ

На базі інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України відбувся Всеукраїнський науково-практичний онлайн-семинар «Особистість у дискурсі української психології».

Організаторами наукового заходу виступили Лабораторія загальної психології та історії психології ім. В.А.Роменця, Лабораторія психології особистості ім. П.Р. Чапати Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України (м. Київ); кафедра практичної психології Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (м. Кропивницький) і кафедра педагогіки та психології Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка (м. Кременець).

Учасників онлайн-семинару зацікавила генеза поняття «особистість» в українській психологічній науці. Вони вирішували проблему співвідношення таких психологічних факторів, як задоволеність життям та психологічне благополуччя особистості. Багато уваги було приділено аналізу психологічних умов становлення особистості у сучасному суспільстві. Це обумовило зміщення акцентів фахової дискусії на міждисциплінарні аспекти досліджень психологічної та соціально-педагогічної підтримки саморозвитку особистості у життєпросторі сучасного соціуму.

Учасники Всеукраїнського науково-практичного онлайн-семинару осмислили генезу поняття «особистість», систематизували концепції особистості та персонологічні вчення в українській психології, у яких розглядаються проблеми особистості; визначили принципи та розробили теоретико-методологічні засади історико-психологічного дослідження проблеми особистості у вітчизняній психології ХХ – початку ХХІ століття. Вони провели загальний аналіз праць сучасних

психологів, які торкаються теоретичних та методологічних засад особистості, що дало змогу окреслити перспективи становлення даного поняття.

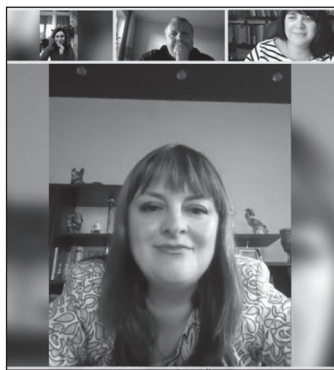
Науковці встановили, що концепт «особистість» набув в українській психології значної конкретизації. Зокрема, він розкривається в рамках вікової та соціальної психології. Так, вікова психологія предметноє особистість як певну якість, котра перебуває у становленні, а особистісні риси розглядаються як генетичні потенції, котрі мають набути розвитку в процесі соціалізації та цілеспрямованого формування за посередництва педагогічного та загального соціокультурного впливу.

Підкреслено, що в соціальній психології «особистість» є поняттям, наповнення якого залежить від теоретико-методологічних підходів. Аналітики зауважили, що розвиток української психології – виникнення різних напрямків

онтологічного статусу поняття «особистість».

Учасники Всеукраїнського онлайн-семинару вказують на необхідність підвищення обізнаності науковців, викладачів і аспірантів щодо генези поняття «особистість» в українській психологічній науці та можливостей практичного використання досягнень загальної психології, психології особистості, історії психології на сучасному етапі розвитку освіти та науки.

У Всеукраїнському науково-практичному онлайн-семинарі брали участь 69 осіб: співробітники Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка (м.Кременець), Хмельницького національного університету (м. Хмельницький), Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (м. Кропивницький); практичні психологи правління ГО «Асоціація ЕМДР в Україні – фахове об'єднання зі спеціальної



і шкіл – зумовлює певну втрату поняттям «особистість» його конкретності. Відповідно спостерігається певна невизначеність поняття. Ця ситуація актуалізує проблему

травмотерапії, ВГО «Арт-терапевтична асоціація» (м. Київ), і Територіального центру соціального обслуговування Шевченківського району (м. Київ).

Оксана ДОМАНЮК,
кандидат педагогічних наук

У ФОРМАТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ФОРУМУ

Науково-педагогічні працівники кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти нашої академії стали учасниками Всеукраїнського педагогічного онлайн-форуму «Нові вектори Програми «Дитина»», що проходив на базі Педагогічного інституту Київського університету ім.Бориса Грінченка. Координаторами форуму виступили доктор педагогічних наук, завідувач кафедри дошкільної освіти університету-господаря, професор Ганна Беленька і науковці цієї ж кафедри Світлана Паламар та Інна Кондратець. Саме професор Ганна Беленька, як один із авторів згаданої Програми, аргументувала важливість тематики форуму. Вона зазначила, що Програма «Дитина» в освітньому просторі України діє з 1991 року, відповідає на потреби суспільства та виклики часу, постійно вдосконалюється і змінюється, враховує оновлену філософію освіти щодо формування змісту освіти дітей і просвітництва батьків.

Останній фактор обумовив напрямки роботи онлайн-форуму. Його учасники звернули особливу увагу на характеристику сучасної дитини у контексті теорії поколінь, що вплинуло на визначення нових ідей Програми. Насамперед була забезпечена етико-естетична домінанта змісту Програми та її узгодженість із філософією та принципами Нової української школи. Фахівці аналізували мету, форми і засоби партнерства педагогів і батьків, досліджували особистісно зорієнтовані засади роботи вихователя з дітьми в інклюзивних групах, характеризували традиції та інновації ігрової діяльності в освітньому процесі, а в загальному – визначили умови, можливості та перспективи створення сприятливого середовища для зростання сучасної дитини у контексті її вміння взаємодіяти з навколишнім світом на засадах добра і краси.

Крім науковців – фахівців закладів вищої освіти, у роботі форуму брали участь педагогічні працівники дошкільних установ, працівники управлінських і методичних служб системи дошкільної і початкової освіти, журналісти фахових часописів, студенти і магістри спеціальності «Дошкільна освіта». З вітальним словом до них звернувся доктор філософських наук, академік НАПН України, ректор Київського університету ім.Бориса Грінченка, професор Віктор Огнев'юк. Старт фаховій дискусії вступним словом дала директор Педагогічного інституту, доцент Ольга Котенко.

Практична частина форуму розпочалась із презентації

основних розділів оновленої Програми «Дитина». Задала тон і визначила рівень фахової дискусії професор Ганна Беленька доповіддю «Особливості сучасних дітей у контексті теорії поколінь». На предметне висвітлення основних теоретичних напрямків роботи онлайн-форуму працювали й інші доповідачі, представники Педагогічного інституту. Зокрема, доцент кафедри дошкільної освіти Олена Половіна розкрила тему «Етико-естетична домінанта змісту оновленої Програми «Дитина»», кандидат педагогічних наук, старший викладач цієї ж кафедри Інна Кондратець вирішувала проблему «Партнерство батьків і педагогів: єдність мети, варіативність засобів», а її колеги Олена Літіченко та Світлана Кондратюк – відповідно

дитини раннього і дошкільного віку». Важливу проблематику «Комунікативний розвиток дитячої особистості» розглядала кандидат психологічних наук Ірина Товкач. До спеціальної тематики «Екопростір розвитку дитини» звернулася кандидат педагогічних наук Валентина Вертугіна, а її колега Інна Кондратець запросила учасників форуму до обговорення актуальної у наш час тематики «Особистісно-зорієнтовані засади роботи вихователя з дітьми в інклюзивних групах». Не менш актуальною темою «Дитяче експериментування та винахідництво» озвучила кандидат педагогічних наук Юлія Волинець. Викладач кафедри іноземних мов і методики їх викладання інституту-господаря Тетяна Головатенко роз'яснила «Змістові інновації у Програмі TIP-TOP ENGLISH». Онлайн-гість форуму, старший науковий співробітник Лабораторії психології дошкільника Інституту психології ім. Г.С.Костюка НАПН України, кандидат психологічних наук Ірина Карабаєва характеризувала «Вікові особливості психічного розвитку дитини». Екран онлайн-форуму було надано і юним науковцям – магістрантам освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта»: Альона Правдива висвітлювала «Педагогічні умови формування емоційно-ціннісного ставлення до природи у дітей п'ятирічного віку засобами дидактичних ігор», Мар'яна Рудик характеризувала «Методичний супровід родинних читань у закладі дошкільної освіти», а Юлія Дейнега аналізувала «Сучасні проблеми ознайомлення

дітей старшого дошкільного віку із простором і часом». Активно проходило обговорення змісту окремих розділів Програми «Дитина», яке поступово переросло у підведення підсумків форуму із традиційним обміном думками та з діалогічними доповненнями формату «запитання – відповідь». У підсумку, презентація основних розділів оновленої Програми «Дитина» пройшла змістовно, цікаво, а за окремими параметрами – вичерпно. Учасники онлайн-форуму отримали змогу ознайомитись із теоретико-методичними підходами до тематики наукового дистанційного зібрання фахівців різних закладів вищої освіти, працівників системи дошкільної освіти, стали учасниками обговорення стенодів доповідей. Образно кажучи, спілкування фахівців (як науковців, так і практиків) завершилось на мажорній ноті та збагатило учасників форуму новими ідеями для впровадження в освітній процес закладів дошкільної та вищої освіти.



питання «Створення середовища зростання сучасної дитини: предметний і соціальний світ» і тему «Ігрова діяльність у закладах дошкільної освіти – базис освітнього процесу». Предметом дослідницького інтересу доктора педагогічних наук, професора цього інституту Людмили Козак стали «Форми роботи в сучасному закладі дошкільної освіти». Важливе завдання виконав її колега, завідувач кафедри початкової освіти, доцент Геннадій Бондаренко: він продемонстрував «Узгодженість Програми «Дитина» з філософією Нової української школи».

Значний обсяг питань теоретико-методичного і навчально-практичного характеру учасники форуму вирішували у форматі стенодів доповідей. Доценти Педагогічного інституту Катерина Волинець, Марина Машовець, Олена Коваленко аналізували проблеми «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі». Кандидат педагогічних наук Лариса Герашенко зупинилась на «Здоров'ї та фізичному розвитку